

Ohjesääntö Vasemmistoliiton valtuustoryhmille**1. Sääntöjen tausta ja tarkoitus**

Nämä ohjesäännöt on tarkoitettu Vasemmistoliiton valtuustoryhmien mallisäännöiksi Manner-Suomen kunnan- ja kaupunginvaltuustoissa. Säännöt perustuvat Vasemmistoliiton puoluehallituksen 23.1.2021 antamaan valtuustoryhmien toimintaohjeeseen.

Vasemmistoliiton kunnallisjärjestön mallisäännöissä 14§ todetaan, että ”valtuustoryhmällä on omaa toimintaansa ja päätöksentekoansa varten ohjesääntö, jonka kunnallistoimikunta vahvistaa.” Tässä asiakirjassa esitettyjen sääntöjen tarkoitus on toimia edellä kuvatun kaltaisena, kunnallistoimikunnan vahvistamana ohjesääntönä.

2. Valtuustoryhmä**2.1. Valtuustoryhmän koostumus**

Vasemmistoliiton valtuustoryhmään kuuluvat kunnassa Vasemmistoliiton ehdokaslistalta valitut valtuutetut ja varavaltuutetut. Valtuustoryhmän kokouksissa äänioikeus on kunnanvaltuutetuilla ja heidän ollessaan poissa läsnä olevilla varavaltuutetuilla äänimäärän mukaisessa järjestyksessä. Kunnallisissa ja ylikunnallisissa luottamustoimissa toimivilla henkilöillä on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

2.2. Valtuustoryhmän puheenjohtajisto, sihteeri ja kokoukset

Valtuustoryhmä valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Valtuustoryhmä valitsee sihteerin. Sihteeri voidaan valita valtuustoryhmästä, mutta hän voi olla myös valtuustoryhmän ulkopuolinen henkilö.

Puheenjohtajan tehtäviin kuuluu valtuustoryhmän edustaminen neuvotteluissa ja viestinnässä. Valtuustoryhmän sihteeri laatii muistion valtuustoryhmien kokouksista ja huolehtii niiden sovitusta jakelusta. Valtuustoryhmä voi sopia menettely- ja työtavoistaan myös muulla tavalla.

2.3. Valtuustoryhmän kokoukset

Puheenjohtaja valmistelee valtuustoryhmän kokoukselle esityslistan ja kutsuu sen koolle viimeistään viikkoa ennen kokousta. Valtuustoryhmä voi käyttää esityslistanaan myös kunnanvaltuuston esityslistaa.

Valtuustoryhmä voi päätöksellään pitää myös etäkokouksia. Valtuustoryhmä sopii keskenään kokoustavasta varmistaen yhdenvertaiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Valtuustoryhmässä toimitaan hyvässä toverihengessä ja konfliktit ratkaistaan neuvottelemalla.

2.4. Valtuustoryhmän ja lautakuntien välinen suhde ja lautakunnan jäsenten vastuu

Lautakuntien jäsenten vastuu on oman lautakuntansa päätöksenteon seuraaminen ja siihen osallistuminen. Heidän vastuullaan myös valtuustoryhmän tiedottaminen lautakunnassa käsitellyssä olevista asioista ja päätöksistä.

Lautakuntien jäsenillä ei ole velvollisuutta noudattaa valtuustoryhmän enemmistön kantaa. Jos lautakunnan jäsenen kanta kuitenkin merkittävästi poikkeaa valtuustoryhmän enemmistön kannasta tai Vasemmistoliiton yleisestä linjasta, tulee lautakunnan jäsenen esittää tälle poikkeamalle selkeät perustelut.

3. Valtuustoryhmän päätöksenteko ja kannanmuodostus

Vasemmistoliiton valtuutetuilta odotetaan puolueen perusarvojen noudattamista. Vasemmistoliiton valtuutettujen tulee sitoutua tasa-arvoon, rasisminvastaisuuteen ja väkivallattomuuteen. Homo- tai transfobia ei ole sallittua. Valtuustoryhmissä pyritään ensisijaisesti yksimieliseen kantaan perustuvaan päätöksentekoon.

Valtuutetuilta ei kuitenkaan edellytetä ryhmän enemmistön kannan noudattamista kaikissa valtuuston äänestyksissä. Jos valtuutettu aikoo toimia ryhmän tai sen enemmistön kannan vastaisesti, tulee hänen ilmoittaa asiasta ryhmälle etukäteen ja kertoa oman kantansa perustelut.

3.1. Strategialinjaukset ja budjettipäätökset

Valtuustoryhmä ja kunnallisjärjestö päättävät kunnan strategialinjauksista ja talousarvioista koskevissa päätöksissä yhteiskokouksessa. Nämä kokoukset ovat avoimia kunnallisjärjestön ja/tai sen jäsenyhdistysten jäsenille. Valtuustoryhmä ja kunnallisjärjestö voivat myös yhdessä päättää kokousten laajemmalle yleisölle avaamisesta.

Valtuustoryhmä pyrkii neuvottelemalla sopien muiden puolueiden valtuustoryhmien kanssa vaikuttamaan kunnan strategia- ja talousarviolinjauksiin.

3.2. Valtuutettujen laatimat aloitteet ja muutosesitykset

Valtuustoryhmän jäsenet tuovat laatimansa aloitteet tietoon valtuustoryhmälle, sekä mahdollisuuksien mukaan muille valtuustoryhmille sekä aloitetta käsittelevän lautakunnan vasemmistolaiselle jäsenille.

Jos valtuustoryhmä päättää tehdä muutosesityksiä joko lautakunnissa, kaupunginhallituksessa tai valtuustossa, tulee päätös tehdä ja siitä tiedottaa mahdollisimman aikaisin.

3.3. Kannanmuodostuksen prosessi

Valtuustoryhmä pyrkii yhteistyössä kunnallisjärjetön ja lautakuntien jäsenten kanssa vaikuttamaan päätöksentekoon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämä yhteistyö on kaksisuuntaista siten, että kunnallisjärjestöllä ja lautakuntien jäsenillä on mahdollisuus tuoda näkemyksensä ilmi kantaa muodostettaessa. Edellä mainitun kaltaisella yhteistyöllä pyritään vaikuttamaan päätöksentekoon yhteneväisesti lautakunnan-, kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston tasolla.

Myös muiden valtuustoryhmien kanssa pyritään neuvottelemaan päätöksistä kulloinkin asia ja poliittinen tilanne huomioon ottaen.

3.4. Kunnanhallituksessa ja lautakunnan puheenjohtajana toimiminen

Kunnan- tai kaupunginhallituksen jäsenet, sekä lautakuntien puheenjohtajien tulee noudattaa päätöksissään valtuustoryhmän enemmistön yhteistä kantaa, silloin kun tuo kanta on selkeästi valtuustoryhmän toimesta tuotu esiin. Kunnan- tai kaupunginhallitusten jäsenten ja lautakuntien tulee tiedottaa toiminnastaan valtuustoryhmälle aktiivisesti.

4. Varoitus ja valtuustoryhmästä erottaminen

Jos valtuutettu ei omassa toiminnassaan noudata Vasemmistoliiton perusarvoja tai käyttäytyy tavalla -joko puheenvuoroissaan, päätöksenteossaan tai muissa asioissa- joka ei ole Vasemmistoliiton perusarvojen mukaista, voidaan hänet sulkea valtuustoryhmän ulkopuolelle määräaikaisesti tai pysyvästi. Erottamista tulee edeltää aina kirjallinen varoitus ja erottamisuhassa olevan valtuutetun kuuleminen.

Valtuustoryhmän enemmistön kannan vastaisesti äänestäminen ei johda varoitukseen tai erotusuhkaan.

4.1. Kirjallinen varoitus

Erottamisuhan alla olevalle valtuustoryhmän jäsenelle tulee toimittaa kirjallinen varoitus, joka sisältää erittelyn siitä toiminnasta tai käytöksestä, jonka takia erottamisuhka langetetaan. Varoituksen tulee sisältää pyyntö korjata edellä mainittu käytös ja ajankohta, mihin mennessä asia tullaan käsittelemään.

Jos henkilö ei korjaa toimintaansa, hänelle ilmoitetaan **kirjallisesti** se ajankohta ja ajanjakso, jolloin hänet tullaan erottamaan, sekä ne perusteet, mitkä erottamisen syynä ovat.

Henkilölle annetaan mahdollisuus vastata erottamisuhkaan kirjallisesti tai suullisesti ennen päätöksentekoa.

4.2. Määräaikainen erottaminen

Valtuustoryhmä voi omalla päätöksellään erottaa valtuutetun enintään kolmeksi kuukaudeksi.

4.3. Pysyvä erottaminen

Valtuustoryhmä voi esittää kunnallistoimikunnalle jäsenen erottamista pysyvästi. Tällöin päätöksen asiasta tekee kunnallistoimikunta. Kunnallisjärjestö antaa erottamisesta lausunnon kunnankansliaan, kunnallisjärjestön jäsenille, muiden valtuustoryhmien puheenjohtajille ja muille oleellisille tahoille.

5. Luottamuspaikkojen jakaminen

Vasemmistoliiton kunnallisjärjestön mallisääntöjen mukaan (3§) kunnallisjärjestö ”nimeää yhteistyössä puolueen valtuustoryhmän kanssa puolueen ehdokkaat kunnallisiin luottamustehtäviin (mm. valtuuston puheenjohtajat, kaupungin/kunnanhallituksen jäsenet, vaalitoimikuntien jäsenet).”

Tämä toimintaohje osaltaan tarkentaa mallisääntöjen 3§ määriteltyä kunnallisjärjestön ja valtuustoryhmän tehtävää paikkajaon osalta. Luottamuspaikkojen jakamisesta ja hyvästä toverihengestä ohjeistetaan laajemmin Vasemmistoliiton puoluehallituksen 23.1.2020 hyväksymässä **Valtuustoryhmien toimintaohjeessa**, johon on syytä tutustua paikkajaon prosessin alkaessa.

5.1. Paikkajaossa huomioon otettavia ulottuvuuksia

Luottamuspaikat jaetaan vaalien ja muiden valtuustoryhmien kanssa käytyjen neuvotteluiden jälkeen avoimessa, reilussa ja tasa-arvoisessa prosessissa, johon kutsutaan kaikki kuntavaalien vasemmistolaiset ehdokkaat. Lähtökohta on, että luottamuspaikan saaminen edellyttää ehdokkuutta kuntavaaleissa.

Kunnallisjärjestö laatii esityksensä luottamuspaikoista perustuen seuraaviin ulottuvuuksiin: vaaleissa saadut äännet, asiantuntemus ja kiinnostus paikkaa kohden, vallan hajauttamisen periaate, tasa-arvon periaate, nuorten nostaminen ja monipuolisuus. Näitä ulottuvuuksia kuvataan tarkemmin puoluehallituksen hyväksymässä Valtuustoryhmien toimintaohjeessa.

Vallan hajauttamisen periaatteeseen kuuluu, että yhdelle henkilölle annetaan vain yksi luottamuspaikka, ellei esimerkiksi kunnan hallintosääntö tai muu pakottava tai perusteltu seikka vaadi toisin.

5.2. Paikkajaon mekaaninen malli

Jos yhteisymmärrystä paikkajaosta ei saada aikaiseksi edellä kuvatulla tavalla, voivat kunnallisjärjestö ja valtuustoryhmä jakaa luottamuspaikat mekaanisesti äänimäärän mukaan. Tällöin kuntavaalien ehdokkaat saavat valita tarjolla olevat luottamustehtävät henkilökohtaisen äänimäärän mukaisessa järjestyksessä. Prosessi on kuvattu tarkemmin puoluehallituksen hyväksymässä **Valtuustoryhmän toimintaohjeessa**.

5.3. Luottamustehtävien täydentäminen kesken kauden

Kesken vaalikauden luottamushenkilöiden tai heidän varajäseniensä eroista johtuvat luottamushenkilövalinnat ja mahdollisesti uusiin perustettuihin luottamuselimiin tehtävät valinnat päättävät kunnallistoimikunta ja valtuustoryhmä yhdessä. (kunnallisjärjestöjen mallisäännöt, 13§)

6. Suhtautuminen kesken kauden valtuustoryhmää vaihtaviin valtuutettuihin.

Valtuustoryhmä voi ottaa vastaan toisesta valtuustoryhmästä siirtyvän jäsenen, kunhan tämä täyttää samat ehdot, mitä Vasemmistoliiton kuntavaaliehdokkaille on asetettu:

- Sitoutuu valtuustoryhmän sääntöihin, poliittisiin tavoitteisiin ja työhön.
- Sitoutuu maksamaan kunnalliset ja ylikunnalliset puolueverot Vasemmistoliitolle
- Vastustaa toiminnassaan väkivaltaa, puolustaa tasa-arvoa ja sanoutuu irti kaikesta rasismista
- Kunnioittaa Vasemmistoliiton perusarvoja
- Tuo rehellisesti ilmi mahdolliset rikostuomiot, merkittävät sakkotuomiot tai muut käynnissä olevat tutkinnat.

Valtuustoryhmään siirtyviltä henkilöiltä ei vaadita puolueen jäsenyyttä. Sen sijaan valtuustoryhmään muista valtuustoryhmistä siirtyviä henkilöitä pyydetään luopumaan omista luottamuspaikoistaan ennen valtuustoryhmään siirtymistä. Myös henkilöitä, jotka siirtyvät pois Vasemmistoliiton valtuustoryhmästä kehoitetaan tekemään samoin.